

Addendum Wijkverbeterplan Glinde-Hooiland

In april 2024 heeft de gemeenteraad het Wijkverbeterplan Glinde-Hooiland vastgesteld. In dit plan staan doelen om de wijk om te vormen tot een toekomstbestendige, leefbare buurt die beter is voorbereid op het veranderende klimaat. Bij het vaststellen van het plan is ook besloten dat de gemeente op een nieuwe manier gaat samenwerken en de openbare ruimte gaat herinrichten. We doen dingen anders dan we gewend waren en dat levert de nodige uitdagingen op.

Uit de praktijk blijkt dat sommige uitgangspunten die op wijkniveau zijn geformuleerd, niet werkbaar zijn op straatniveau. Om die reden is dit addendum bij het wijkverbeterplan opgesteld. In dit document staat een toelichting op het proces in de praktijk en een aanvullend 'basisuitgangspunt'. Het aanvullende 'basisuitgangspunt' is als volgt:

1.6 Leefbaarheid en toekomstbestendigheid zijn leidend in de uitvoering van het wijkverbeterplan. Wanneer de uitgangspunten in de praktijk in strijd zijn met deze principes, is het mogelijk van de uitgangspunten af te wijken. Dit gebeurt altijd op basis van goede argumentatie, ervaring en in samenspraak met wijkbewoners en gemeente.

Door dit addendum op te stellen blijft het doel overeind van het wijkverbeterplan: het samenbrengen van verschillende belangen voor een toekomstbestendige, leefbare buurt, die voorbereid is op het veranderende klimaat.

Uitdagingen voorgelegd aan de raad tijdens het politiek forum van 3 juli

In het politiek forum op 3 juli 2025 is de raad een aantal situaties uit de praktijk toegelicht. Dit ging over tweerichtingsverkeer toestaan op een weg die de breedte heeft van eenrichtingsverkeer en het in eigen tuin aanplanten van bomen die bedoeld waren in de openbare ruimte. De raad gaf aan dat de gemeente meer risico's mag nemen als die tegemoet komen aan de wensen van wijkbewoners. Meer risico's betekent ook een aanvulling op het wijkverbeterplan. In de volgende alinea staat eerst hoe het wijkverbeterplan tot stand is gekomen en daarna wordt het aanvullende uitgangspunt toegelicht.

Achtergrondinformatie Wijkverbeterplan Glinde-Hooiland

De komende 10, 15 jaar gaat de gemeente Oldenzaal allerlei werkzaamheden uitvoeren in Glinde-Hooiland. Wegen, verlichting, riool, kabels en leidingen worden vernieuwd. Waar het kan, wordt de wijk een stuk groener, waarmee we hittestress tegengaan. Dat doet de gemeente niet alleen vóór de inwoners, maar ook met inwoners. Hiervoor heeft de gemeente samen met inwoners een integraal wijkverbeterplan gemaakt. Dit plan gaat over de ruimtelijke aspecten in de wijk (bijvoorbeeld verkeer, wateroverlast, hitte), maar ook sociale aspecten (bijvoorbeeld stimuleren van een gezonde leefstijl, ontmoetingsplekken en stimuleren van sociale cohesie).

Op verschillende momenten hebben wijkbewoners input aangeleverd, zoals bij een wijkbijeenkomst, via inloopmomenten en vervolg sessies. Op basis hiervan en de kennis van professionals, zijn uitgangspunten (kaders) geformuleerd voor het wijkverbeterplan.

Wat dit wijkverbeterplan uniek maakt, is de vernieuwende ontwerpmethodiek: omgekeerd ontwerpen. In plaats van uit te gaan van bestaande verharding, kiezen we er bewust voor om de wijk zo groen mogelijk in te richten. Verharding moet zich daarbij 'bewijzen'. Een ander vernieuwend aspect is dat eerst een overkoepelende visie voor de hele wijk is uitgewerkt. Vanuit deze visie met bijhorende uitgangspunten wordt het plan vervolgens in deelprojecten nader uitgewerkt en ontworpen.

Deze integrale - en voor het eerst een samenwerking tussen sociale en ruimtelijke partners voor projecten in de openbare ruimte- en gefaseerde aanpak van wijkherinrichting is nieuw en gaat daarom gepaard met waardevolle leerervaringen.

Uitgangspunten niet altijd werkbaar in de praktijk

Een van die leerervaringen is dat we merken dat sommige uitgangspunten die op wijkniveau zijn geformuleerd, te beperkt zijn op straatniveau. In het wijkverbeterplan staat bijvoorbeeld:

6. Verkeer en mobiliteit

6.1. Woonstraten worden eenrichtingsverkeer, tenzij voor de wijkinfrastructuur tweezijdig noodzakelijk is. Door woonstraten in te richten volgens eenrichtingsverkeer ontstaat ruimte voor de andere ambities. De wijk- en gebiedsontsluitingswegen blijven wel twee richtingen voor gemotoriseerd verkeer.

Uit meerdere gesprekken met de Zeeheldenbuurt blijkt dat inwoners van deze buurt geen eenrichtingsverkeer willen. De redenen hiervoor: de straat is nu ook smal en op dit moment is tweerichtingsverkeer toegestaan. Juist doordat de straat smal is, wacht het verkeer op elkaar en wordt er rustig gereden. Bij eenrichtingsverkeer gaan de inwoners ervan uit dat er onnodig veel en harder gereden wordt (bijvoorbeeld omdat mensen rondjes gaan rijden om een parkeerplek te zoeken).

In dit geval is tweezijdig verkeer echter niet noodzakelijk voor de wijkinfrastructuur. Als we dus puur naar het uitgangspunt kijken, is hier geen reden om tweerichtingsverkeer toe te staan.

Een ander voorbeeld uit het wijkverbeterplan:

6.6 Parkeren nabij de woning, maar ruimte voor 1 voertuig per perceel en 0,2 voor bezoekers.

Om efficiënt ruimte te gebruiken wordt maximaal 1 parkeerplaats per perceel in de straat gesitueerd met de aanvulling van 0,2 parkeerplaatsen per perceel voor bezoekers. Overige parkeervoorzieningen worden aan de rand of in grootschalige parkeerlocaties voorzien.

Er zijn straten waar we meer parkeerplaatsen moeten toevoegen om aan de norm van 1,2 te voldoen. In sommige gevallen zijn er nu voldoende parkeerplekken. Het hanteren van de 1,2-norm leidt dan tot meer parkeerplekken dan nodig. De norm is vastgesteld met de achterliggende gedachte om meer te vergroenen. Het 'basisuitgangspunt' zoals beschreven in het wijkverbeterplan:

1.2. In alle deelprojecten is omgekeerd ontwerpen het uitgangspunt.

De klimaat stresstestkaarten geven een noodzaak van vergroening van de wijk aan. Bij deelprojecten beginnen we met het uitgangspunt dat alles groen is en dat de verharding zich moet bewijzen.

We zien dus nu dat als we in iedere straat de gehanteerde parkeernorm doorvoeren, we juist meer gaan verstenen. Bewoners geven daarnaast waardevolle input die afwijkt van het vooraf geformuleerde beleid. Bijvoorbeeld de mogelijkheid om bomen in eigen voortuin te plaatsen in plaats van in de openbare ruimte, zodat in de openbare ruimte meer ruimte is voor parkeren.

Toevoegen van 'basisuitgangspunt' 1.6

Door het toevoegen van uitgangspunt 1.6, ontstaat ruimte om op straatniveau af te wijken van de bestaande uitgangspunten. Voorwaarde is wel dat dit gebeurt op basis van argumentatie, ervaring van en in samenspraak met bewoners. Zo blijft het plan werkbaar en doelgericht.

1.6 Leefbaarheid en toekomstbestendigheid zijn leidend in de uitvoering van het wijkverbeterplan.

Wanneer de uitgangspunten in de praktijk in strijd zijn met deze principes, is het mogelijk van de uitgangspunten af te wijken. Dit gebeurt altijd op basis van goede argumentatie, ervaring en in samenspraak met wijkbewoners en gemeente.

Resultaat: we nemen meer risico's

Het aanvullende uitgangspunt kan zorgen voor risico's. Bijvoorbeeld bij het toestaan van tweerichtingsverkeer op de breedte van een eenrichtingsweg. Mocht dit in de toekomst voor onveilige situaties zorgen, dan kan de gemeente aansprakelijk gesteld worden. We houden ons namelijk niet aan de landelijke richtlijnen.

Daarnaast zitten er ook risico's aan de situatie waarbij inwoners bomen in eigen tuin krijgen in plaats van in de openbare ruimte. De gemeente stuurt een brief naar deze inwoners waarin staat dat zij zelf

de boom moeten onderhouden. Ook staat vermeld dat als de boom door de inwoner wordt gekapt, de gemeente alsnog op de plek van een parkeerplaats in de openbare ruimte een boom terug kan plaatsen. Het is aan de inwoner om deze afspraken aan een eventuele nieuwe inwoner door te geven. Dat is voor de gemeente lastig te controleren.

Tot slot kan de doorlooptijd van projecten langer worden. De inschatting is dat we door het addendum meer ruimte creëren om af te wijken van de uitgangspunten, wanneer het uitgangspunt de leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de straat tegengaat. Het kan er echter voor zorgen dat de doorlooptijd van projecten langer wordt, doordat we meer tijd moeten nemen om alle belangen zorgvuldig af te wegen.

Tot slot

'We leven in een samenleving waarin veel aspecten met elkaar verweven zijn. We moeten de beschikbare vierkante meters zodanig inrichten dat meerdere doelen gediend worden. Daarbij zijn bijvoorbeeld sociale aspecten, energietransitie en klimaatadaptatie belangrijk. Het is niet (meer) zomaar mogelijk om als gemeente op eigen initiatief maatregelen uit te voeren in de openbare ruimte, omdat de raakvlakken en gevolgen vaak omvangrijk zijn. Een integraal wijkverbeterplan zorgt voor de borging van belangen en langetermijnvisies.

We zijn daarom een integraal gebiedsproces gestart in de wijk Glinde-Hooiland. Waarbij de komende 10-15 jaar de wijk aangepakt wordt.'

Dit is de inleiding van het wijkverbeterplan. Het proces wat we de afgelopen anderhalf jaar doorlopen hebben en de noodzaak dit addendum te schrijven, onderstrepen het belang van een integraal gebiedsproces. Het is duidelijk geworden dat soms risico's nemen nodig is, om alle belangen te dienen.